

GAZETA LWOWSKA.

Czwartek

N^{er.} 65.

6. czerwca 1839.

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Z Wiédnia. — *Zagraniczne:* Anglija: Projekt utworzenia ministeryjum publicznego oświecenia. — Chartyści. — Herat w mocy Anglików. — Francyja: Posiedzenia izb. (Komisyja do rozpoznania budżetu.) — Uczniowie szkoły politechnicznej. — Belgija. — Niemcy. — Prussy. — Szwecyja i Norwegija: Odrzucenie król. propozycyj. — Królestwo Polskie. — Rossyja. — Turcyja: Książę Pückler Muskau. — *Nowiny Lwowskie.* — *Wiadomości handlowe i przemysłowe:* Olomuniec. — Gdańsk. — Kolej żelazna Cesarza Ferdynanda. — O fabrykacy cukru z buraków w Szlązku pruskim.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiédnia. —

Dnia 28. maja o godzinie 4tej po południu przybyła tu Księżna Angoulême wraz z *Mademoiselle de Rosny* (córką Księżnej Berry), i wysiadła w e. k. zamku. — Dzisiaj przyjechał tu także JCMość Arcyksiążę Jan ze Styryi w najlepszym zdrowiu i wysiadł w swoim pomieszkaniu w e. k. zamku.

Ciąg dalszy odmian zaszytych w e. k. wojsku: Podpułkownikami zostali majorowie: Jan Ruin de Kunietitz, z pułku żandarmeryi, został komendantem tego pułku; Józef de Anders, z jeneralnego kwaterymistrzowskiego sztabu, w pułku piechoty Królewicza Wazy n. 60; Józef Borosini de Hohenstern, z puł. piech. Baillat de Latour n. 28, komendant batalijonu grenadyjerów, w pułku; Jan de Sziljak, z 2go banalskiego pogranicznego pułku piech. n. 11; Dawid Kräutner, z 1go walońskiego pogr. puł. piechoty n. 16, adjutant komendy jeneralnej w Siedmiogrodzie, w pułku piech. Arcyksiącia Karola Ferdynanda n. 51, na swojej posadzie; Henryk de Habermann, z pułku piechoty Wielkiego Mistrza Zakonu niemieckiego n. 4, w pułku; Franciszek Holtsche, z pułku chawauxleżerów księcia Hohenzollern n. 2, w puł. dragonów Wiel. Księcia Toskańskiego n. 4; Karol baron Lederer, z pułku huzarów Arcyksiącia Józefa n. 2, w pułku huzarów Króla Wirtemberskiego n. 6; Hugo hrabia Mensdorff Pouilly, z pułku dragonów Króla Bawarskiego n. 2, w pułku.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Krąży wieść, że ma być utworzone ministeryjum publicznego oświecenia i oddane lordowi Brougham. Rzecz ta ma się wytoczyć dnia 31. maja, w którymto dniu lord John Russell żądać będzie od izby niższej na naukę ludu 30,000 funt. szterl.

Pismo dublińskie *Evening - Post* zawiera następujący list z Londynu z d. 14. maja: »W niedzielę zgromadziło się 16 radykalnych członków, dla ułożenia projektu do umiarkowanej atoli postępującej polityki, jako warunku, pod którym chcą wspierać ministeryjum Melbourn. Między członkami tymi było ośmiu takich, którzy w bilu o Jamajce przeciw ministrom głosowali. Uchwalono także posłać deputacyję do lorda Melbourn, co dzisiaj nastąpiło. Rozmowa z lordem była bardzo przyjacielską i deputacyja została zupełnie jej skutkiem zadowolona. Biega pogłoska, że lord John Russell i pan Spring-Rice wyniesieni będą do godności parów, a zwłaszcza pierwszy jako baron Chenies, drugi jako baron Mount-Trenchard; jednakże nie zaręczamy za to. Mówia także, iż lord Morpeth będzie następcą lorda John Russell, który zawsze jeszcze jest bardzo cierpiący.«

Wielki Książę Nastepea Rossyjski był dnia 17. maja na obiedzie u jenerała margrabięgo Anglesey. Hrabia Pozzo di Borgo wyprawił znowu dnia 18go na cześć Wielkiego Księcia i Królewicza Holenderskiego festyn w Ashburnham-House, na którym między innymi byli także obecni książę Cambridge i książę Wellington. Dnia 20. przed południem odbył się w obec dostojnych gości w parku St. James popis gwardyi pieszej, a po południu miał się odbyć w Wormwood Scrubs

)

popis gwardyi konnej. Spodziewano się, że i Królowa będzie obecna.

Chartyści Liwerpola wezwali odezwanymi poprzyjępianami po murach na wielkie zgromadzenie, odbyć się mające w poniedziałek Zielonych Świątek. Z tego powodu stojącemu tamże 10mu pułkowi liniowemu rozdawano publicznie ładunki na placu giełdowym. — Dnia 10. maja uwięziono w Londynie trzynastu chartystów, lecz odbyte z nimi sądowe badania do żadnego godnego uwagi nie doprowadziły skutku. Sato po największej części młodzi rzemieślnicy. W pomieszkaniu w ulicy Fleet, gdzie ich uwięziono, zabrano papiery, chorągwie i inne związkowe znaki. Jedna trójkolorowa chorągiew miała czapkę wolności i napis: »Wolno żyjemy, wolno pomrzemy.« Na drugiej chorągwi pod ręką z pugiuałem jest napis: *For children and Wife We war to the knife! So help us God!* (Za żonę i dzieci walczymy aż do pugiuała! Tak nam Boże dopomóż!) Wydział towarzystwa, do którego ci uwięzieni należą, nosi miano: »Londyński demokratyczny związek.« Znalaziono także drukowaną kartkę z obwieszczeniem: »Londyński niewieści demokratyczny związek. Zgromadzenie odbywać się będzie każdego poniedziałku wieczorem o godzinie 7mej. Od 8go kwietnia mężczyźni przypuszczani będą tylko za wyraźnem zaproszeniem i według uchwały większości. (Podpisano) Elżbieta Neczen, sekretarka.« Bilety wstępne do związku męskiego mają godło: »Prawa nasze! Dobrym sposobem jeżeli można; przemocą, jeżeli będzie potrzeba.« Także: »Kto nie ma oręża, niech szatę sprzeda, a kupi oręż. Łukasz 22,36.« W znalezionej liście wyszczególnione są oprócz tego różne wydziały i podwydziały związku, według różnych dzielnic miasta, miejsca i dni zgromadzenia i t. p.

Po między robotnikami w fabrykach porcelany i fajansów hrabstwa Stafford istotne rozruchy wybuchły.

Drogą lądową (przez Suez) otrzymano dnia 21go maja w Anglii wiadomości z Bombay do dnia 26go marca. Według tychże władzca Heratu Ramram Szach, miał Anglikom oddać to miasto, który mu za to wyznaczili miesięcznie znaczną pensyję. Czterech Anglików, między którymi znany porucznik Pottinger, dowodzą teraz w Heracie.

Francya.

Moniteur zawiera długi urzędowy raport marszałka Gerard o służbie, jaką gwardya narodowa pełniła w powstaniu z d. 12go i 13go maja. Nowych szczegółów ten raport nie obejmuje. Czterech gwardzistów narodowych, między tymi dwóch śobosów, padło. Liczba rannych jest bardzo

mała. Marszałek doniósł, że także legije przedmieść były gotowe legijom miasta iść w pomoc.

W dniach pierwszych po ostatniem zaburzeniu (d. 15go maja) uczniowie szkoły politechnicznej przeszali do *Journal des Debats* następujący list: »Mości redaktorze! Uczniowie szkoły politechnicznej czują się być znagnieni zadać kłainstwo podaniem W Pana we wczorajszym Jego artykule. Podług tegoż mieliśmy popełnić tę haniebnosć, że szukajacym schronienia bezbronnym i prześladowanym, wystrzałami z karabinów wzbranialiśmy przystępu i zabili trzech ludzi. Podanie to jest zupełnie fałszywe. Bezbronni ludzie przybyli wprawdzie ze zwłokami swego towarzysza i wzywali nas do połączenia się z nimi; lecz my miasto odpowiedzi wezwaliśmy onych ludzi, ażeby się oddalili; oświadczyliśmy, że jesteśmy obcymi zupełnie tym rozruchom, a przeto nie możemy do nich należeć. Przekonani lub zawiadzeni w swęj nadziei usunęli się ci ludzie; wtedy konni gwardziści municypalni rzucili się na pozostałych jeszcze i zabili dwóch w oczach szkoły politechnicznej, która na to z niechęcią patrzyła. Ta jest istotna prawda; zareczamy za nią naszym słowem honoru.« — *Dziennik Commerce* zapewnia, że jenerał Tholozé, komendant szkoły politechnicznej, list ten uczniów pochwalil. Tak co do treści, jakoteż co do wyrazów listu, jenerał i uczniowie mieli być zupełnie zgodni. Dopiero gdy główny redaktor *Journal des Debats* żądał zmodyfikowania listu, jenerał Tholozé także się za tegoż odmianę oświadczył. Uczniowie zaś oparli się, i musiano ich oświadczenie słownie umieścić. Oficerowie gwardyi municypalnej urażeni tym listem podali skargę do ministra wojny, a ten wydał rozkaz, ażeby autorów listu, jeżeli oni istotnie do szkoły politechnicznej należą, podciągnąć pod odpowiedzialność i ukarać. — Jenerałowi Tholozé odjęto komendę szkoły politechnicznej, a jenerałowi Duguerau poruczono śledztwo względem ostatnich wypadków w tej szkole. Jenerał Tholozé odwołał wprawdzie w *dzienniku Commerce* mniemanie o nim, utrzymując, że błędem jest jakoby on pochwalal ów list swoich uczniów. Wszelako wieść o złożeniu go z komendy tak *Journal des Debats* jakoteż inne pisma powtórzyły. Jenerał Duguerau ma zajmować miejsce jego tylko do przybycia pułkownika Vaillant, któremu komendę szkoły politechnicznej przeznaczono.

Najnowsze wiadomości donoszą, że jenerał Vaillant, dowódzca korpusu inżynierów w Afryce północnej, mianowany został istotnie uchwałą królewską komendantem szkoły politechnicznej, w miejsce jenerała dywizyi Tholozé. *Courier*

Français pisze, że tak marszałek Soult jakoteż minister wojny generał Schnaider, u których generał Tholozé chciał się dowiedzieć o powodach, dla których go z komendy złożono, oświadczyli mu ubolewanie swoje nad tém postanowieniem, wyraziwszy zarazem, że nie są zań odpowiedzialnymi. Podaniu temu zaprzecza twierdzenie *Moniteur*, według którego pomieniona uchwała królewska wydana została w skutek raportu podpisanego przez ministra wojny.

Na posiedzeniu z r. parów d. 20go maja wicehrabia Siméon odczytał sprawozdanie o wniosku do ustawy, pod względem własności literackiej. Komisya zaprojektowała modyfikacje. — Następnie zajmowały izbę dwie petycje o reformie wyborów. Sprawozdawca p. Karol Dupin mówił za dziennym porządkiem. Hrabia d'Harcourt miał mowę, w której usiłował dowieść, że nie naród ale tylko partyje i namjetności reformy wyborów żądają. Powszechném głosowaniem chciałby one znowu dawny wpływ swój odzyskać. Wicehrabia Dubouchage odpowiedział, że polityczni przyjaciele jego chcieliby tylko rozszerzenia prawa wyborów, ale nie myślą bynajmniej o powszechném głosowaniu. Izba uchwaliła przejście do porządku dziennego.

Izba deputowanych mianowała d. 21go maja w biurach swoich komisye, której ma być poleconém rozpoznanie budżetu przychodów i wydatków na r. 1840; każde biuro mianowało dwóch komisarzy; następujące są imiona ośnastu komisarzy: 1.) Saunier i Duprat; 2.) Havin i Lepelletier d'Aulnay; 3.) Calmon i Gouin; 4.) Delebecque i Lanyer; 5.) Leyrand i Vivien; 6.) Ducos i Legrand; 7.) Deffitte i de Jussieu; 8.) Galos i de Lespée; 9.) Sapey i Larabit. — Izba mianowała także komisye, mającą otrzymać polecenie do zajęcia się rozpoznaniem wniosku do ustawy, którym zażądano 1,200,000 fr. na tajne wydatki. Składa się ona z pp. margrabiego Dalmaey, Bignon, Cochin, Jacques Lefebvre, Billault, Legentil, Dessauet, Moreau (de la Meurthe) i Ganneron. — Ministrowie, mianowicie pp. Duchatel, Dufore, Teste i generał Schnaider, mieli w biurach swoich oświadczyć, że rząd ma zamiar zaprzestać dawania zapomogi pewnym paryżkim i departamentowym dziennikom. — Nie wątpią o przyjęciu budżetu znaczną większością głosów.

Gazette de France mniema, że jeżeli ministeryjum istotnie zaprzestanie dawać zapomogę dziennikom *des Debats* i *la Presse*, wtedy takowa dawana im będzie z listy cywilnej, ponieważ dworowi zależy na ciągłym utrzymywaniu niezawisłych od ministeryjum organów, by

ich w razie potrzeby nawet przeciw ministrom mógł użyć.

W *Journal des Debats* czytamy: »D. 15go maja chowano Teodora Jonas (Izraelitę), wachmistrza paryżkiej gwardyi municypalnej, który d. 12go t. m. na czele oddziału swojego w ulicy *Arcis* poległ. Na pogrzebie jego przemawiał najprzód p. C..., sekretarz towarzystwa dobroczynności, którego członkiem był Jonas. Po nim zabrał głos jeden z towarzyszy i współwyznawców zmarłego i miał nad jego grobem następującą mowę: »Bracia, słyszeliście właśnie cnoty i wojenne zasługi przyjaciela, którego oplakujemy stratę. Trzydzieści lat służby, dziewiętnaście wypraw na wszystkich polach bitew Europy, liczne rany, otrzymane od Masseny karabin honorowy, i krzyż walecznych, który dostał z rąk Cesarza w Boulogne r. 1804, usprawiedliwiają dostatecznie żołnierską jego sławę; lecz Jonas był także dobrym obywatelem, dobroczynnym Izraelitą, a wszyscy, którzy go znali, zaświadczać o jego dobroci i ludzkości. Sam ubogi ofiarował jako członek przyjaciół ludzkości skromną część swoją, dla ulżenia ubogim i nieszczęśliwym. Jako żołnierz walecznie bronił ojczyzny na polach bitew; jako obywatel umarł w obrobie ustaw; jako Izraelita należał do owych mężów, których z dumą przyjaciółom naszym wskazujemy, za dowód, że godni jesteśmy owych praw, jakie nadały nam świetne rewolucyje nasze w latach 1789 i 1830. Lecz podobnież wskazujemy ich także nieprzyjaciółom naszym i owym rządów, które braciom wyznania naszego po części wstrzymują jeszcze owe święte i niezaprzeczone prawa, jakie wszyscy za-równu od Boga otrzymaliśmy, to jest równość w obliczu ustaw, której niesprawiedliwość tylko odmawiać może ludziom, niczego więcej nie pragnącym, jak tylko być dobrymi i pożytecznymi obywatelami. Jonas, twoje serce było szlachetne i dobre, twoja dusza wielką i tkliwą. Stanawszy u podnóża tronu Przedwiecznego, błagać będziesz o przebaczenie dla tych, którzy ci złe czynili; dla tych uprosisz łaskę, którzy w nieszczęsném zaślepieniu swoim zaborzyli spokojność miasta i przelali strumienie krwi niewinnej; będziesz prosić Boga, by polepszył serce złych ludzi. Chcemy się pomścić twój śmierci, ale przez to, że cię naśladować będziemy, że przebaczymy nieprzyjaciółom naszym i z niebezpieczeństwem własnego życia bronić będziemy ojczyzny, konstytucyi i Króla. Przyjmiej bracie na łonie wieczności nieśmiertelny wieniec, jaki Bóg zastępów walecznym przeznaczyl!»

Belgija.

Nad rozbrojeniem armii belgijskiej gorliwie

pracują. Praca ta już dawniej rozpoczęta w ostatnich dniach znaczne uczyniła postępy, tak, iż znowu 12,000 ludzi z urlopem do domu powraca. Tym sposobem od dnia 15go marca piechota zmniejszyła się o 38,000. Z artylerji i jazdy dotąd dopiero 2800 ludzi uwolniono. Skoro traktaty ratyfikowanemi będą, rozpocznie się sprzedaż nowo-zakupionych koni, tak, iż szwadron tylko 100 a bateria tylko 120 koni zatrzyma. Tym sposobem przeszło 3000 dobrych wierzchowych i pociągowych koni przyjdzie na targowice.

Niemcy.

Według »Gazety Hanowerskiej« z dnia 22. maja, wychodzące w Sztutgardzie pismo czasowe *Der teutsche Courier*, zostało w Królestwie Hanowerskiem aż do dalszych rozporządzeń zakazanem.

Dnia 17. maja przybył do twierdzy związkowej Luxemburg nowo-mianowany jej gubernator, książę Hessen-Cassel.

Prussy.

»Gazeta Magdeburgska« pisze: »Dobrze zawiadomione osoby zapewniają, że rząd hanowerski zawiązał układy w Berlinie, w zamiarze wejścia w traktat z niemieckim Związkiem cłowym, który stosunki handlowe pomiędzy państwami, których się to dotyczy, ma ułatwić i zjednać im wzajemne korzyści.«

Szwecyja i Norwegija.

Z Chrystyjani donoszą, że królewskie propozycje pod względem zmiany pewnych punktów w ustawie zasadniczej państwa i zaprowadzenia absolutnego *veto* na Sejmie, znowno dnia 8. maja jednogłośnie odrzucono. — Ponieważ jest już rzeczą pewną, że Król przez 17. maja w Chrystyjani zabawi, przeto sztokolmskie gazety *Aftonbladet* i *Dagligt Allehanda* wzywają Norwegczyków, by dzień 17go maja jak zwycajnie obchodzili, i nie dali się od tego wstrzymać obecnością Króla. Dzień ten, jak wiadomo, jest rocznicą pierwszej norweskij ustawy zasadniczej państwa, która dnia 17go maja 1814. rozłączenie Norwegii od Danii wyrzekła i Królowicza Chrystyjana Królem Norwegii ogłosiła. W pierwszych latach po nastąpieniu później połączeniu państw obu o dniu tym zupełnie zapomniano. Lecz od dwunastu lat tak w Chrystyjani jakoteż w innych miastach znowu go świetnie obchodzie zaczęto, lubo władze rządowe chciały temu z początku przeszkodzić, co nie-kiedy do rozruchów dawało powód. Władze przestały później mieszać się w tę sprawę i oddał ostatek opowiadał zapal dla uroczystości dnia 17go maja. W ostatnich latach już nie wiele w dniu tym zgromadzało się ludu.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 28. maja. —

Książę Maksymilian Leuchtenberski, wczoraj wieczorem przybył do Warszawy, odwiedził Księcia Warszawskiego, i wyjechał do Petersburga. (K. W.)

Rossyja.

— Z Petersburga d. 5. (17.) maja. —

Cesarz Jmć, w skutek przedstawienia ministra skarbu, roztrząsnionego w komitecie ministrów, dnia 10. marca r. b., dozwolił raczyć cudzoziemcom: van Aken, hrabi de Pradel, van Hobelskroj Marsellin de Fren, Berier synowi i Barbier, założyć w Cesarstwie Rossyjskiem spółkę przez akcje, pod nazwą kompanii żeglugi morskiej i handlu na morzu Czarném i na Wschodzie, z zapewnieniem téjże różnych swobód i zaskłków, w artykule 15. Statutu kompanii wyrażonych. Kompanija ta zostaje pod protekcją Jego Cesarskiej Mości. (G. War.)

Turcyja.

— Z Smyrny d. 24. kwietnia. —

Książę Pückler Muskau wyjechał wczoraj z całym pocztem swoim dla udania się łodem do Konstantynopola. Przed odjazdem swoim był na pożegnaniu u gubernatora Smyrny, który w całym ciągu jego pobytu, zaszczycał go nieprzerwanie najtroskliwszą swoją uwagą i wydał rozkaz, aby mu konie i eskortę aż do granic jego gubernii przydano. Książę zwiadał także różne okręty wojenne, na których go siedemnastą wystrzałami z dział powitano. Znamienita sława, jaką książę ten zjednał sobie przez oryginalność i treściwość pism swoich, a mianowicie przez swój osobliwszy dar dostrzegania, jest powodem, iż publiczność życzy sobie jak najprędzej czytać opisanie podróży, które odbył w tych krajach, jakoż mamy nadzieję, iż uskutecznienie tego życzenia niezadługo nastąpi. (Adler.)

NOWINY LWOWSKIE.

Dnia 4. b. m. w nocy o godzinie kwadrans na 11tą byliśmy przestraszeni biciem na gwałt, oraz buchaniem płomieni i kłębow dymu na kończenie halickiego przedmieścia. Stajnie pewnego mieszczanina utrzymującego fiakry ogarnął ogień, który z początku tém bardziej był niebezpieczny, ileż takowe pośród dziedzica budynkami otoczone były. Atoli dobrém urządzeniem powiodło się w krótkim czasie przytłumić pożar, który w przeciągu godziny zupełnie ugaszono. Nieprzeorność parobków zdaje się być przyczyną tego wypadku. — W bieżą-

cym roku otrzymało w tutejszym uniwersytecie dwóch utalentowanych młodzieńców stopień doktorów prawa, mianowicie jp. Jérzy Wilhelm Eminger dnia 25. stycznia i jp. Edward Lewiński dnia 3. b. m. Na publicznej dyspacie tegoż ostatniego byliśmy obecni, i zniewoleni jesteśmy oddać zupełną sprawiedliwość nie tylko wybornym jego talentom co do bystrego pojęcia i ogledności w bronienu swoich założeń, jakoteż w zbijaniu mocnych zarzutów swych przeciwników. — Arena przedstawiała nam znowu spektakl pod nazwą: „Dyliżans zbiega.“ Publiczność nie zdawała się być zadowolona tym dyliżansem. — Dnia 4. b. m. na placu franciszkańskim znaleziono dwumiesięczne dziecię podrzucone. — Na korzyść instytutu ubogich dnia tegoż przedstawiona opera: Montechi i Capuletti nie zwała licznej publiczności, albowiem ledwo 50 osób było w teatrze. — Bieżącego lata zbudowane będą w mieście trzy wielkie studnie murowane, a mianowicie jedna przy pikiecie ogniwój, druga przed kościołem Ś. Mikołaja, a trzecia przy koszarach Sorgera; przytém rozpoczęty będzie także wodociąg za pomocą lanych żelaznych rur, a mianowicie najprzód od Węglińskiego lasku, gdzie ma być zbudowanym wielki nowy wodostok, z którego już w tym roku żelazne rury niemal na 800 sążni wodę do Lwowa sprowadzać będą. Przy tej sposobności będzie także miany wzgląd na zabezpieczenie się od ognia, albowiem od jednej przestrzeni do drugiej znajdować się będą wodozbiory, które, gdy tego potrzeba będzie, wszystkłą wodę w jeden punkt w ten sposób sprowadzą, iż takową natychmiast za pomocą przysrubowanych szawłoków, do siławek i naczyń wodnych sprowadzić będzie można.

Y***

Dnia 24. maja w jednym z domów należących do wołoskiej cerkwi zdarzył się następujący przypadek: Służąca trzymając dziecię trzynasto-miesięczne na ręku, wbiegła z kuchni wielkim pędem do izby i zaczęła rękawem sukni o kłamkę. W téjże saméj chwili przez nieostrożność wypuściła dziecię z ręku, i chcąc je z przestachu jeszcze w powietrzu uchwycić, bardziej je potraciła, tak dalece, że o kilka kroków od niej na podłogę upadłszy i głowę rozbiwszy, prawie bez znaku życia zostało. Gdy na ten przypadek obecni rodzice okropnie skrzyknęli, służąca rozpaczą i przestachem jęła, wybiegłszy na ganek z trzeciego piętra się rzuciła; a że na pierwszym piętrze na hakach w mur wbitych rozciągnięte były sznury do wieszania bielizny, o te sznury tak mocno uderzyła, że aż haki z muru wyleciały i przez to samo od śmierci się zachowała, gdyż zamiast na bruk dzie-

dzińca, przez odbicie się, na ganek pierwszego piętra spadła. Po chwili odpoczynku przy dość zdrowych zmysłach do szpitalu zanieśiona, w kilka dni zupełnie ozdrowiała. Dziecię zaś po wielkich cierpieniach przez staranność doktora Jejteleśa wyleczonem zostało.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

(Z korespondencji prywatnej.)

Ołomunieć. Targ na woły d. 29. maja 1839.

W tym tygodniu była bardzo znaczna ilość wołów na naszym targu, albowiem po sprzedaży 1498 sztuk przed targiem, stało jeszcze na targu 1594 sztuk, które po większej części rozprzedano. Sprzedane przed targiem woły były dobrej jakości, nie takiej zaś te, które stały na targu; zwykle bowiem najlepsze przed targiem zakupowane bywają. Ceny były dość słuszne stosownie do jakości. — W Wiedniu ciągle jeszcze cena cetrara mięsa utrzymuje się około 39 zr. w. w. — Na przyszły targ spodziewamy się także wiele wołów.

Przy pędzili: 1) Franciszek Neiser, z Smolkowej, 180 wołów; 2) Schaul Schwarzköchel, z Brzyska, 59; 3) Juda Langweil, z Ulanowa, 103; 4) Gerstenfeld i Sattler, z Ropy, 50; 5) Itzig Grumet, z Liska, 66; 6) Salamon Hert, z Pawłowic, 122; 7) Mateusz Zydek, z Ołomuńca, 114; 8) Lemel Themann, z Brzyska, 126; 9) Aba i Selig Allerhand, z Żurawna, 142; 10) Körbel i Atlas, z Ludykowic, 127; 11) Chomet Sindl, z Kolbuszowej, 61. Różni 444. — Ogółem 1594.

K u p i l i :	sztuk	Cena jedn. pary w w. w.		radasz	Z tych para ważyć mogła
		zr.	kr.		cetrar.
Do Pragi i Berna st. N. 1.	120	280	—	—	8 1/4
Małemi partyj. st. N. 2.					
Po części małemi partyjami stado Nro. 3.					
Niesprzedano st. Nr. 4.	97	280	—	3	8
Małemi partyj. st. N. 5.					
Po części małemi partyjami stado Nro. 6.					
Małemi partyj. st. N. 7.	123	315	—	2	8 3/4
Do Berna stado Nro. 8.					
— Ossy stado Nro. 9.					
— Berna stado Nr. 10.	117	330	—	3	9 1/2
Małemi partyj. st. N. 11.					
Różnych					
	444				

Przed targiem sprzedali: 1) Antoni Nowak, z Białej, 282 wołów; 2) Mojżesz Dim, z Liska, 108; 3) Marek Kris, z Żurawna, 122; 4) Mojżesz Tabak, z Żurawna, 181; 5) Ignacy Zieliński, z Radomyśla, 74; 6) Kajetan Starzyński, z Tyśmienicy, 171; 7) Marek Kris, z Brzeżan, 112; 8) Jan Chwalibóg, z Żukowa, 174; 9) Marek Kris, z Żurawna, 145; 10) Atlas, z Żurawna, 129. — Razem 1498.

Kupili:	sztuk	Cena jedn. pary w w. w.		radacz	Z tych para ważyć mogła
		zr.	kr.		cetnar.
Do Wiednia i Pragi st. 1.	274	375	—	8	10 3/4
— Pragi stado Nro. 2.	104	332	30	4	10
— dito. stado Nro. 3.	119	390	—	3	11
— Wiednia st. Nro. 4.	181	355	—	—	10 1/4
— dito. stado Nro. 5.	72	360	—	2	10 1/2
— dito. st. Nro. 6.	167	380	—	4	11
— dito. st. Nro. 7.	108	320	—	4	9 1/2
— Berna stado Nro. 8.	150	315	—	24	8
— Wiednia stado N. 9.	142	375	—	3	11
— duo. stado N. 10.	124	345	—	5	9 3/4

Gdańsk d. 25. maja 1839. Targ w tym tygodniu był oziębły i tylko przy niższych cenach odbyły się niejakię sprzedaż. Z wody wystawionych na sprzedaż było w tym tygodniu 1060 łasztów pszenicy, 252 łasztów żyta, 191 łasztów grochu i 63 łasztów jęczmienia. Sprzedano zaś 460 łasztów pszenicy, a mianowicie dobrą czerwono-pstrą 131 do 132 funtową po 470 do 480 zł. pr., zaś pstrą 131 do 132 funtową po 500 do 520 zł. pr. łaszt. Nieco krajowej pszenicy 127 do 128 funtowej zbyto łaszt po 460 zł. pr. Żyta sprzedano 167 łasztów, 122 funtowe po 200 zł. pr. a 120 funtowe po 195 zł. pr. Grochu sprzedano 152 łasztów po 152 do 240 zł. pr. według jakości. Jęczmienia sprzedano 22 łasztów, dwojak 108 funtowy po 198 zł. pr. a piękny czwartak 105 funtowy po 140 zł. pr. — Ohm spirytusu ziemniakowego 80 proc. Trał. po 16 do 16 1/2 talarów, tutejszego żytniego 83 proc. Trał. po 22 do 23 talarów pruskich. (Preus. Handl. Zeit.)

Kolój żelazna Cesarza Ferdynanda.

W ostatnich dniach maja jeżdżono dla próby po kolei z Wiednia do Rabensburga, pół dzie-

siątej mili, a do Lundenburga 11 mil. D. 26. maja przedsiębrano drugą podobną jazdę do Rabensburga, którąto przestrzeń (pół dziesiątej mili) mimo ciągle dżdżystego powietrza i z jedną najcięższych machin, odbyto z Wiednia bez najmniejszej przeszkody w mniej niż dwóch godzinach. Pod czas gdy wkrótce kolej z Wiednia do Lundenburga zupełnie otwartą będzie i publiczność w miejscu stacyi ujrzy z zadziwieniem restauracyję na wielką stopę, zbudowaną przez księcia Lichtenstein z nadzwyczajną prawie szybkością, możemy zarazem donieść, że już także z Lundenburga do Berna wiérzchnią budowę skończono, a jeżeli pogoda do zupełnego uregulowania szyn posłuży, więc i ta przestrzeń mil 20 wkrótce z Wiednia do Berna otwartą będzie. (Oester. Beob.)

O fabrykacyi cukru z buraków w Szlązku pruskim.

Z Wrocławia pod dniem 2. kwietnia donoszą: W zeszytce pisma z miesiąca marca, pod nazwą: »Schlesische Provinzialblätter«, zawarte jest o fabrykacyi cukru z buraków następujące doniesienie: W przeciągu roku 1836 i 37 uzyskano około 7000 cetnarów, podobnież w roku 1837 i 38: 18,000 cetn. surowego cukru z buraków. Podług dawniejszych doświadczeń przyjąć można, iż w roku 1838 i 1839 uzyskano 30,000 cetnarów, a zatem w ogóle 55,000 cetnarów cukru. We wszystkich trzech peryjodach liczyć można, iż uzyskano 19,000 cetn. melassy. Cetnar surowego cukru w przecięciu daje 15 talarów, a zatem w przeciągu lat trzech wynosi 825,000 talarów zysku; melassa, licząc tylko po półtora talara za cetnar, daje 28,500 talarów, a te obiedwie kwoty razem wynoszą 853,500 talarów pruskich. Doliczywszy do tego przychód za wytłoczony jako paszę dla bydła, cały plon z buraków nie mniej jak milion tal. pr. wyniesie. Cukier surowy jest bardzo dobry i łatwo sprzedać go można, ale trudniej będzie spieniężyć korzystnie melasę; jakoż byłoby to wprawdzie nader trudnym ale niezawodnie bardzo pożytecznym środkiem, gdyby i dla tej części przemysłu zyskowny odyt wynaleziono, zwłaszcza iż większa część fabryk ma na składzie podobniem tego wyrobu.

TEATR POLSKI.

Jutro: *Belizaryusz*, historyczno-romantyczny obraz w 5 aktach.